

Arbeidsplassutvikling og tillit i Midt-Telemark

Presentasjon til MTNU 9. april 2018

Hovedmål: SNP skal bidra til å sikre en netto vekst i arbeidsplasser i regionen som minst er i takt med befolkningsutviklingen.

Ut fra SSBs befolkningsframskrivinger ble dette antatt å bety en vekst på 100 arbeidsplasser fra 2015 til 2018.

Fasit: Befolkningsvekst på 2,8 prosent fra 2015 til 2018.

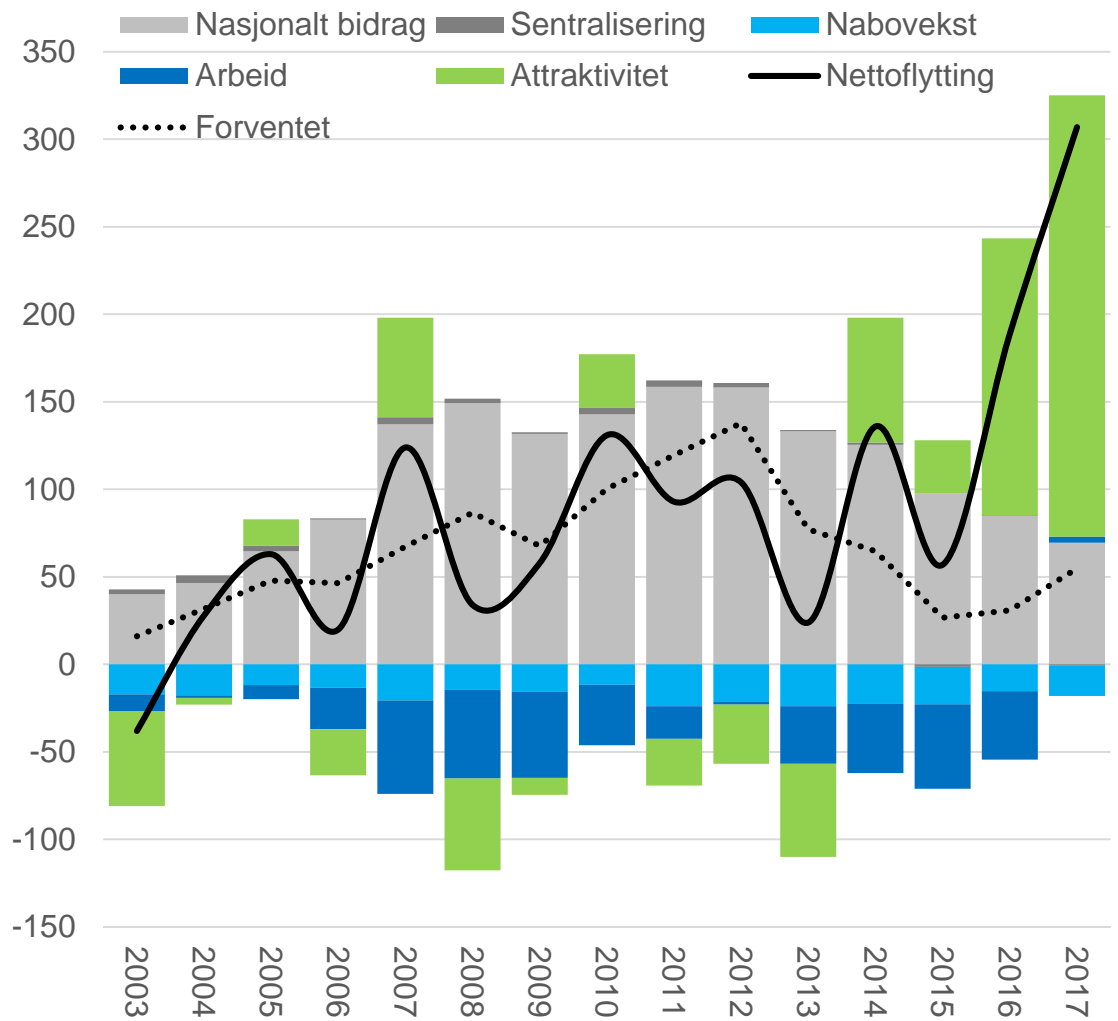
Fasit: Arbeidsplassvekst på 1,8 prosent fra 2015 til 2017

Fasit: Arbeidsplassvekst på 1,9 prosent i næringslivet fra 2015 til 2017.

Mye sterkere netto innflytting til Midt-Telemark enn forventet i 2016 og 2017.

Netto innflytting på 307 personer i 2017.

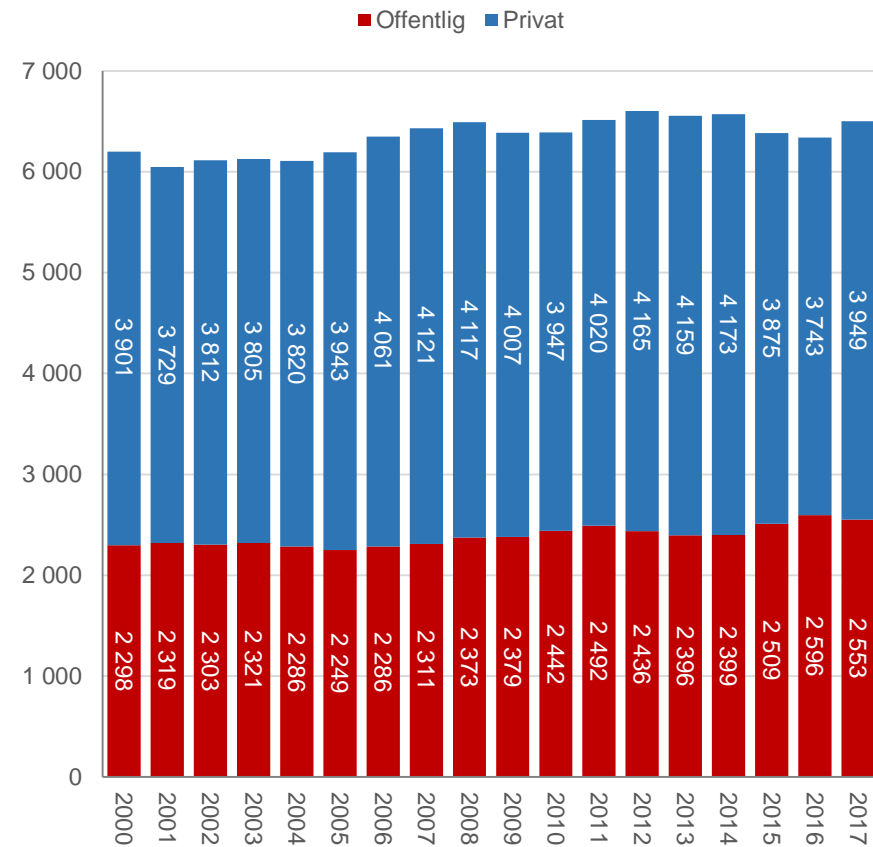
Skal målet om arbeidsplassvekst økes når befolkningen øker raskere enn forventet?

Arbeidsplasser

Vekst i antall arbeidsplasser i Midt-Telemark i 2017, etter tre år med nedgang.

Veksten kom i næringslivet, offentlig sektor fikk færre arbeidsplasser.

Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Midt-Telemark.

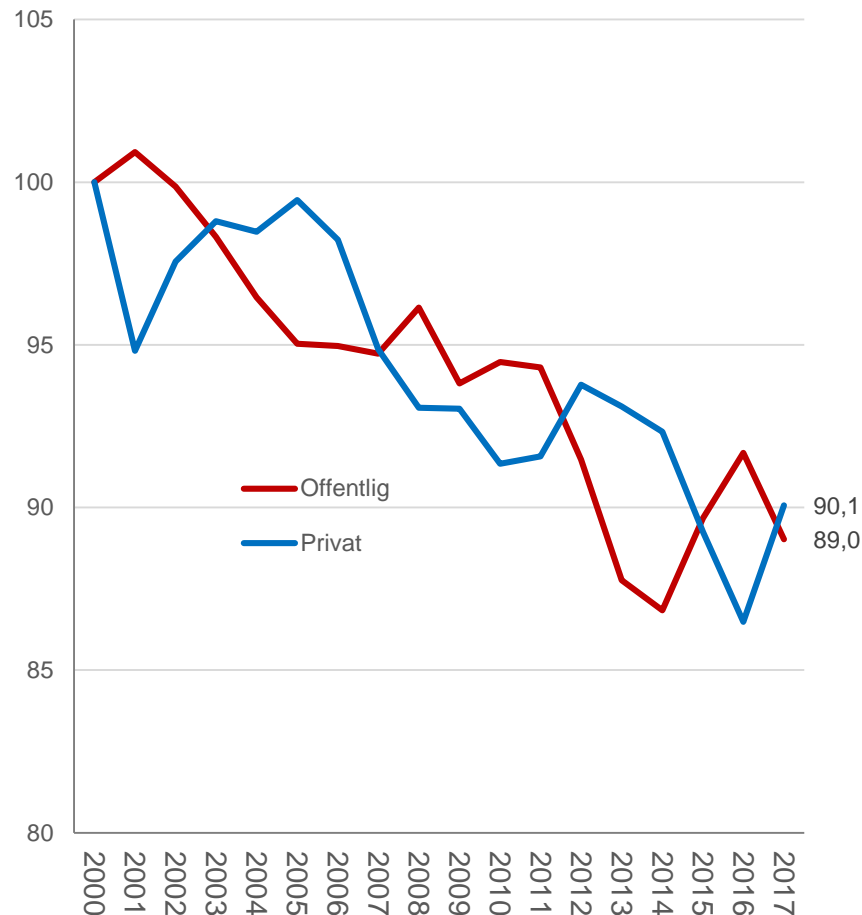
Med antall arbeidsplasser mener vi sysselsatte etter arbeidssted, altså antall personer som jobber i Midt-Telemark uavhengig av om de bor der eller ikke. Data er fra registerbasert sysselsettingsstatistikk i SSB. SSB har endret metoden for telling av arbeidsplasser i 2015. Tallene for 2015 kan derfor ikke sammenliknes direkte med tidligere år. Den nye metoden ga omtrent 60 000 færre arbeidsplasser på landsbasis enn den gamle metoden.

Arbeidsplassutvikling

Antall arbeidsplasser i Midt-Telemark har utviklet seg svakere enn i resten av landet.

Veksten har vært 10 prosentpoeng svakere enn ellers i landet.

Men sterk utvikling i næringslivet i 2017.

Arbeidsplassutvikling i privat og offentlig sektor i Midt-Telemark. Indeksert og normalisert mot Norges utvikling.

Arbeidsplassene er indeksert slik at 2000=100. Samtidig har vi normalisert utviklingen mot indeksen for Norge. Dette for å filtrere bort effekten av ny tellemåte for 2015. Der linjen stiger, vil veksten være sterkere enn landsgjennomsnittet. Der linjen synker, er veksten lavere enn landsgjennomsnittet.

Arbeidsplassutvikling

Vokser mest i 2017:

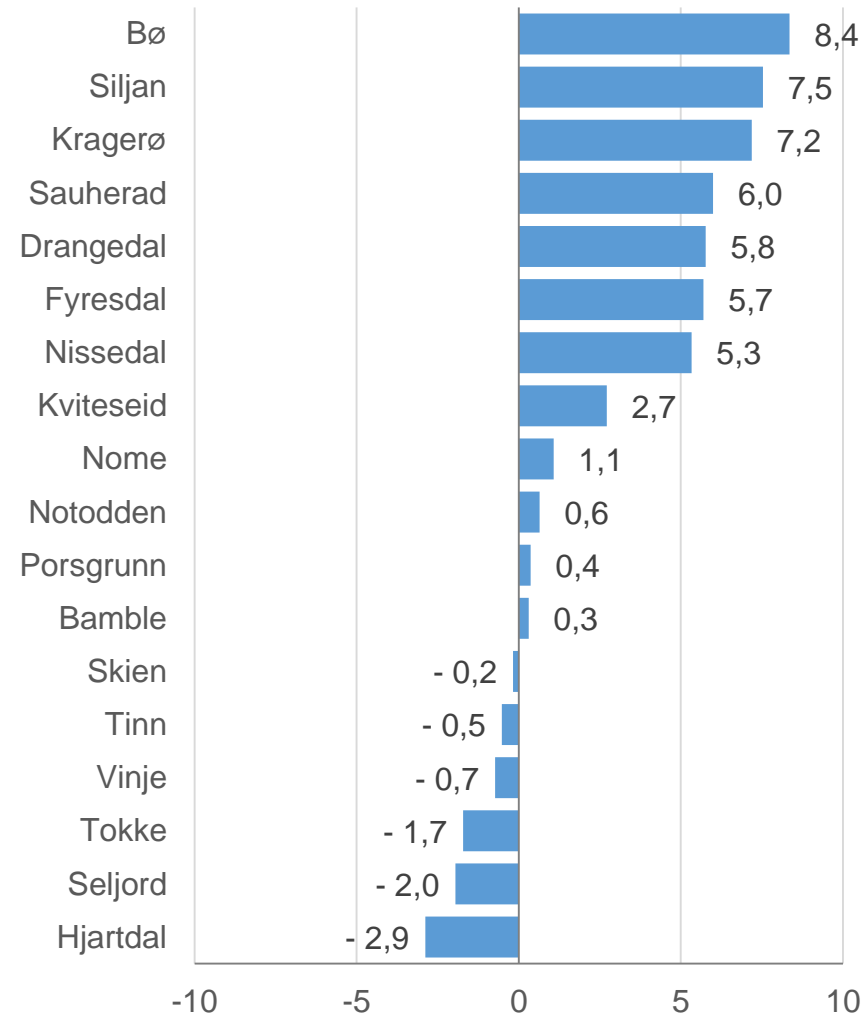
- Bygg og anlegg
- Agentur og engros
- Anna industri
- Besøksnæringene

	2002	2005	2008	2011	2014	2015	2016	2017	Endring 2017
Anna industri	325	371	375	274	273	234	235	266	31
Fisk	1	0	0	0	2	1	1	2	1
Gruve	2	3	3	9	33	26	26	29	3
Landbruk	263	298	349	292	332	271	255	247	-8
Næringsmidler	5	13	16	6	12	26	21	24	3
Olje- og gasstjenester	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Olje- og gassutvinning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prosessindustri	0	0	3	0	2	1	0	0	0
Teknisk/vitenskap	50	51	51	56	69	63	73	70	-3
Tele og IKT	23	24	12	9	19	21	22	27	5
Verkstedindustri	412	391	439	449	489	427	432	408	-24
Sum basis	1 081	1 151	1 248	1 095	1 231	1 070	1 065	1 073	8
Aktivitet	147	155	157	149	140	159	162	178	16
Handel	693	670	685	638	653	636	668	673	5
Overnatting	149	115	84	77	79	74	75	90	15
Servering	126	110	103	140	133	123	148	167	19
Sum besøk	1 115	1 050	1 029	1 004	1 005	992	1 053	1 108	55
Agentur og Engros	118	139	150	133	101	102	96	140	44
Bygg og anlegg	401	452	484	560	559	525	481	539	58
Diverse	307	356	283	282	280	335	286	292	6
Finans, eiendom, uteie	136	151	164	176	127	114	98	86	-12
Forr tjenesteyting	149	96	137	140	150	156	162	170	8
Transport	304	336	326	279	289	255	203	218	15
Utleie av arbeidskraft	52	26	70	108	118	10	10	8	-2
Sum regionale	1 467	1 556	1 614	1 678	1 624	1 497	1 336	1 453	117
Lokale næringer	149	186	226	243	313	316	289	315	26
Sum næringsliv	3 812	3 943	4 117	4 020	4 173	3 875	3 743	3 949	206
Kommune	1 781	1 688	1 791	1 923	1 849	1 957	2 033	2 026	-7
Fylke	232	221	230	217	181	182	178	190	12
Stat	290	340	352	352	369	370	385	337	-48
Sum offentlig	2 303	2 249	2 373	2 492	2 399	2 509	2 596	2 553	-43
Sum arbeidsplasser	6 115	6 192	6 490	6 512	6 572	6 384	6 339	6 502	163

Antall arbeidsplasser i ulike bransjer og sektorer i Midt-Telemark.

Arbeidsplassutvikling

Både Bø, Sauherad og Nome fikk vekst i næringslivet i 2017.

Prosentvis arbeidsplassvekst i næringslivet fra 2016 til 2017.

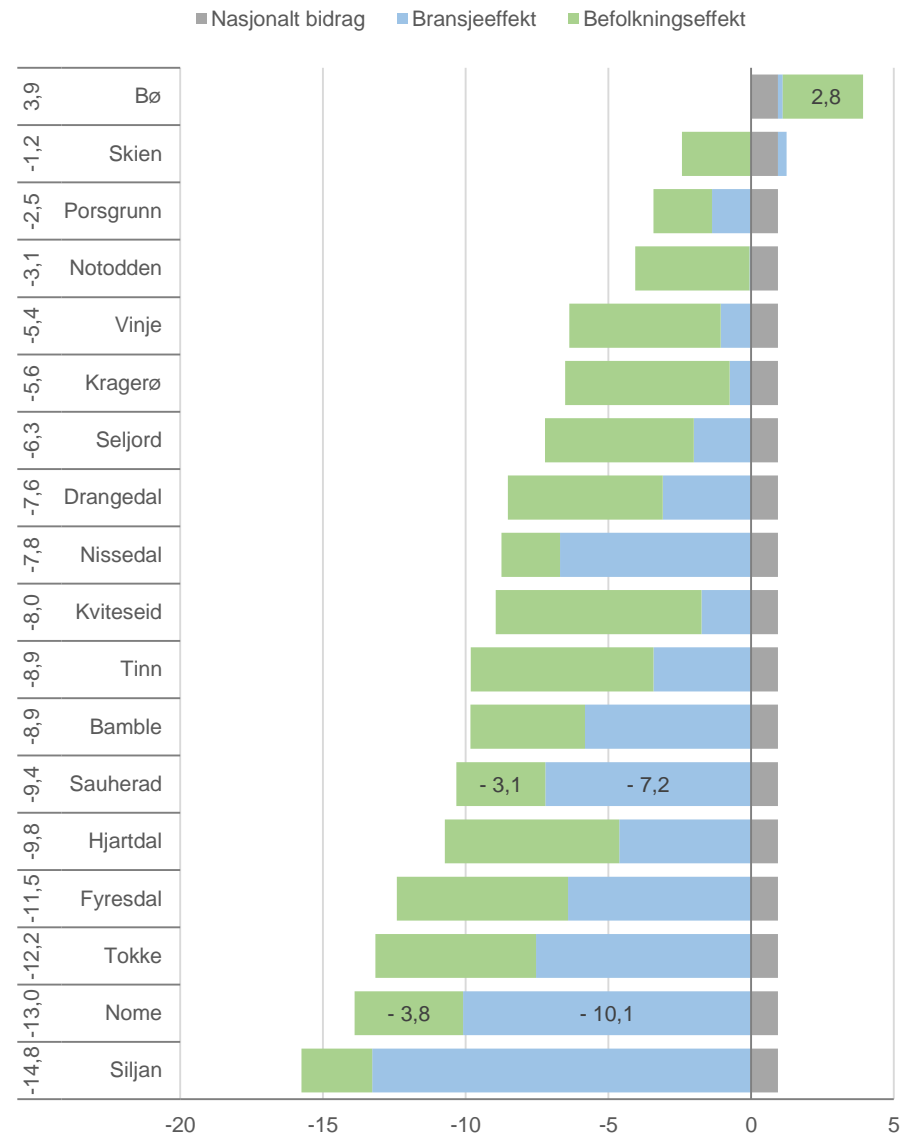
Strukturelle betingelser for vekst

Forventet vekst i næringslivet i en kommune er at hver enkelt bransje vokser som landsgjennomsnittet.

I kommuner med befolkningsvekst over gjennomsnittet vil næringslivet få en ekstra vekst. I Telemark er det bare Bø som har hatt over gjennomsnittlig befolkningsvekst.

Bø har også en gunstig næringsstruktur, mens Sauherad og Nome har hatt en ugunstig næringsstruktur.

Dermed har Bø hatt gunstige betingelser for vekst, mens Sauherad og Nome har hatt lite gunstige betingelser.

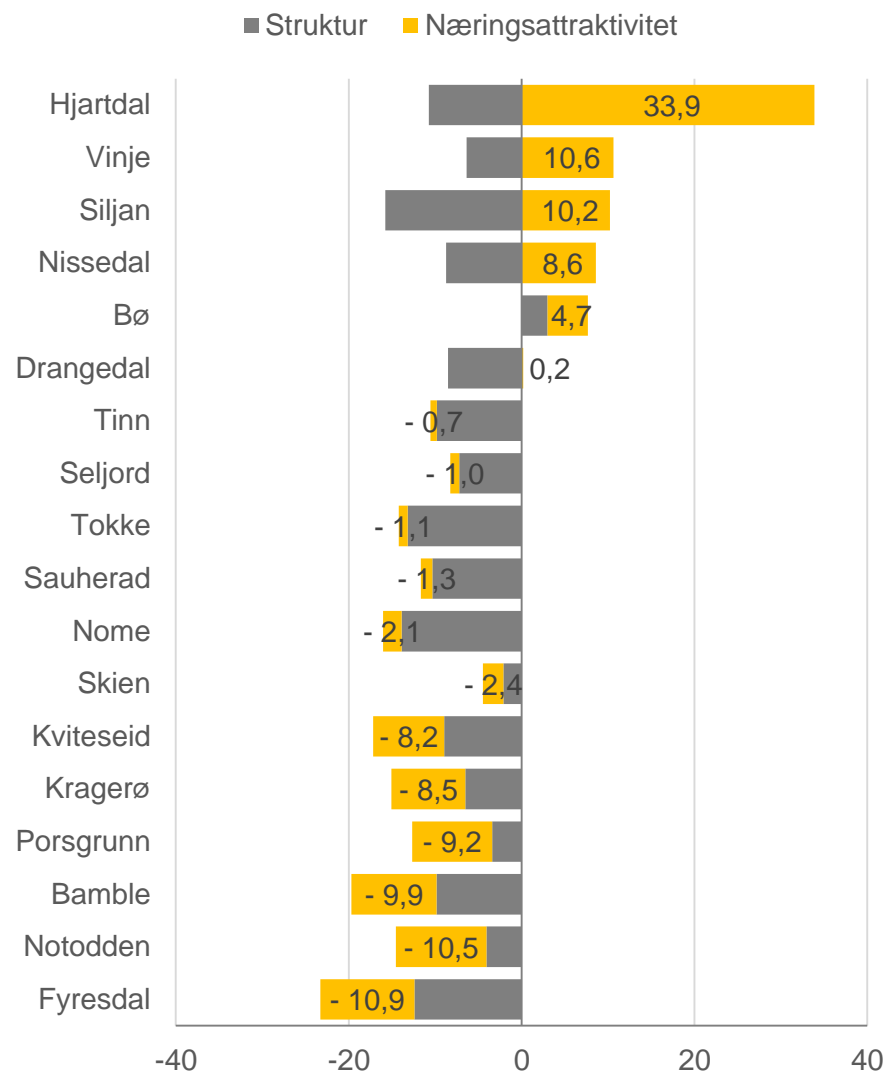

Befolkningsvekstens effekt på veksten i antall arbeidsplasser i næringslivet fra 2008 til 2017. Prosent. Forventet vekst er vist helt til venstre.

Næringsattraktivitet

Bø har hatt sterkere vekst i næringslivet enn forventet.

Sauherad og Nome har hatt litt svakere utvikling enn forventet.

Relativ arbeidsplassvekst i næringslivet i perioden 2008-2017 dekomponert i strukturfaktorer og attraktivitet.

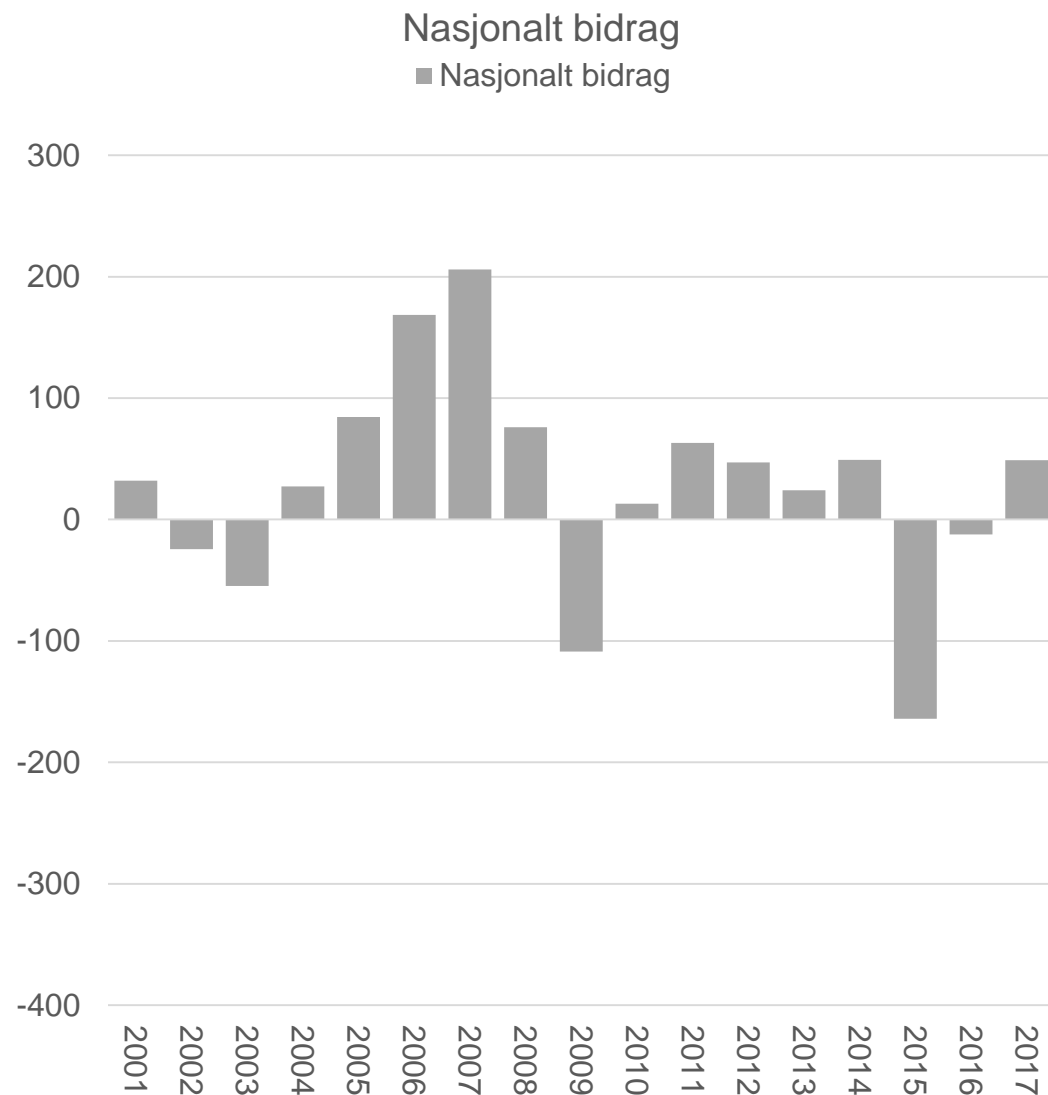
Drivkrefter for næringslivsvekst

I utgangspunktet vil en kommune forventes å ha samme arbeidsplassvekst i sitt næringsliv som landet.

I figuren ser vi hvilken arbeidsplassvekst Midt-Telemark vil få med gjennomsnittlig vekst i næringslivet.

Vi kan se hvordan konjunkturer og kriser påvirker veksten. For 2015 er nedgangen i arbeidsplasser på landsbasis blitt større enn virkelig på grunn av metodeendringer i tellingen.

I 2017 var det nasjonal vekst igjen.

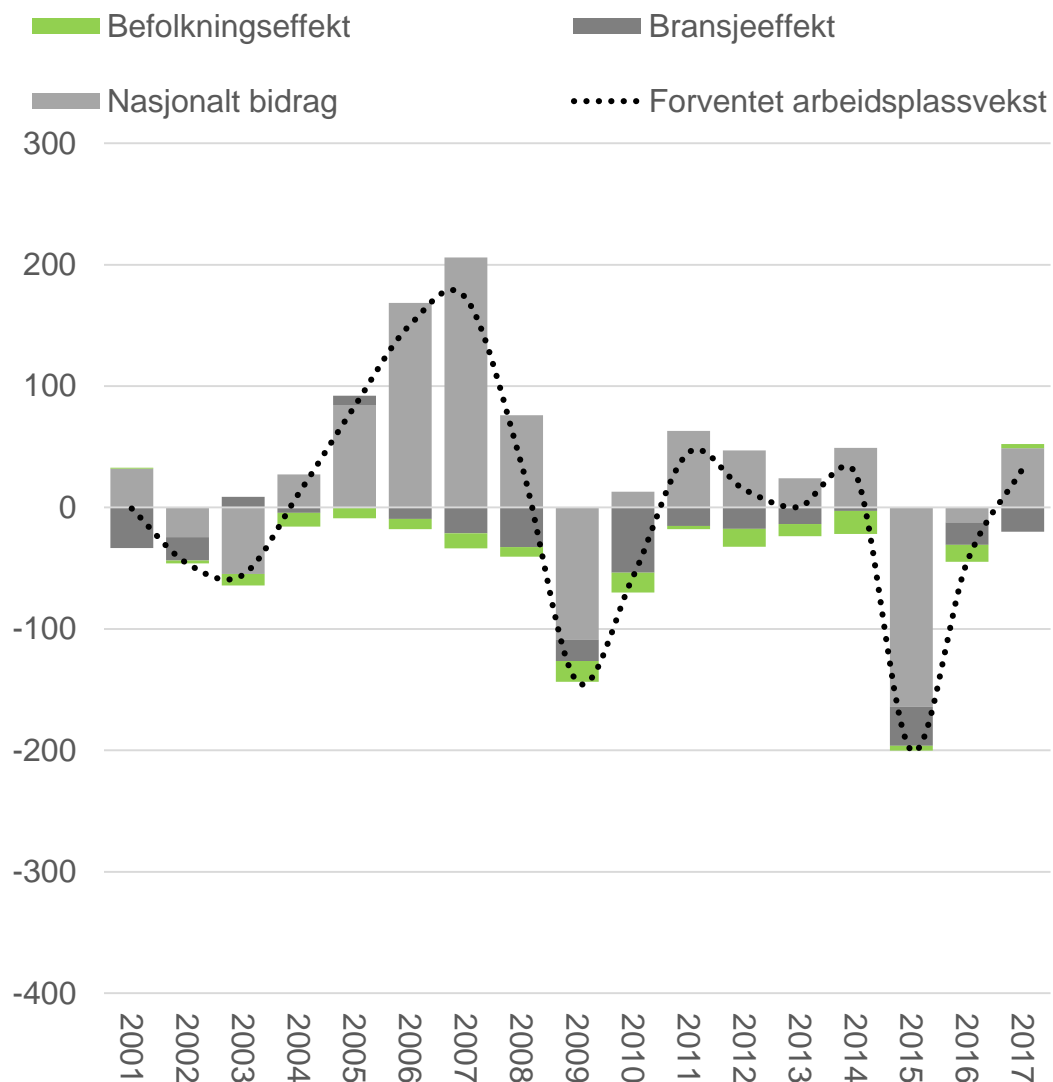

Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Midt-Telemark, dekomponert i ulike drivkrefter.

Drivkrefter for næringslivsvekst

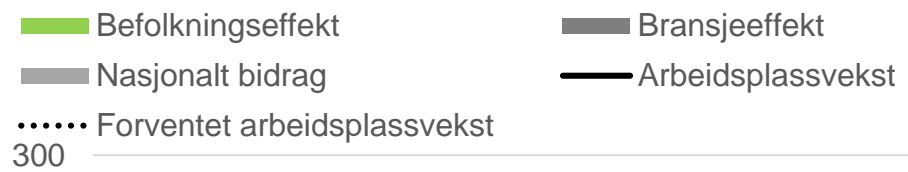
Så kan vi korrigere for bransjestrukturen. Har kommunen arbeidsplassene sine i vekst- eller nedgangsbransjer? I Midt-Telemark har bransjestrukturen vært negativ i de fleste årene.

Befolkningsveksten påvirker også positivt dersom den er sterkere enn gjennomsnittet. Befolkningseffekten ble positiv i 2017.

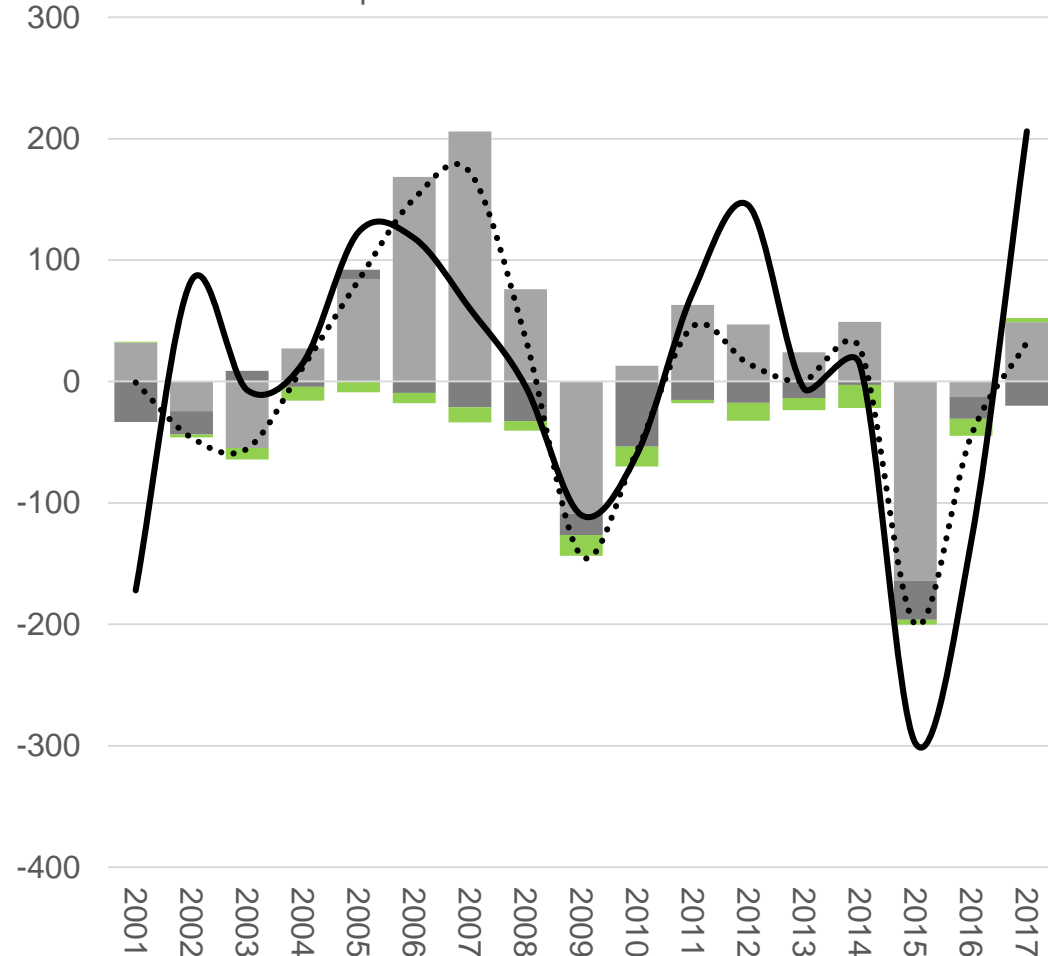
Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Midt-Telemark, dekomponert i ulike drivkrefter.

Drivkrefter for næringslivsvekst

Så kan vi sammenlikne forventet vekst med den faktiske.

Dersom er et positivt avvik, har kommunen vært attraktiv for næringslivet. Næringslivet har overprestert i forhold til sine vekstbetingelser.

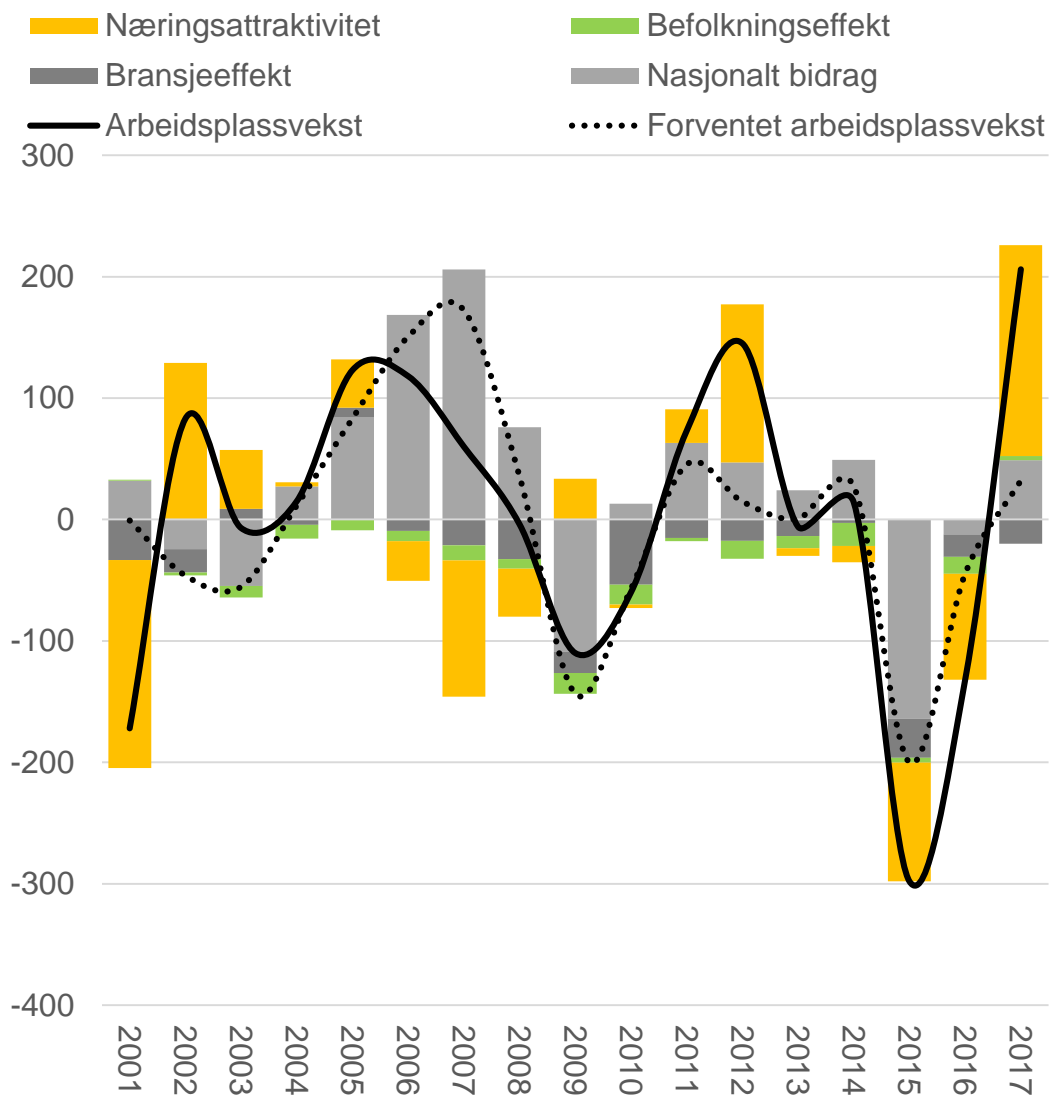
Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Midt-Telemark, dekomponert i ulike drivkrefter.

Drivkrefter for næringslivsvekst

Næringsattraktiviteten har variert fra år til år.

2017 er det beste året som er målt. Det ble en vekst på 174 arbeidsplasser mer enn forventet.

Midt-Telemark har den nest høyeste næringsattraktiviteten av alle regionene i landet i 2017.

Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Midt-Telemark, dekomponert i ulike drivkrefter.

Hvordan skape attraktivitet?

Og hva betyr tillit?

Hvordan skape attraktivitet?

Gjennom endringer, nyskaping og forbedringer

Fire kategorier av attraktivitetsfaktorer

Areal og bygninger	Tilrettelegge attraktive arealer for boliger, næringsvirksomhet, handel. Stimulere til bygging av boliger og attraktive næringsbygg. Næringshager.
Ameniteter	Skape nye attraksjoner, tilbud, forbedre kommunal service, bedre tjenester til næringslivet, aktiviteter og kultur, kafeer og møteplasser, liv i sentrum, ...
Omdømme	Skape et positivt bilde av stedet, bli vurdert som et sted å flytte til, et sted å besøke, et sted å etablere bedrift.
Stedlig kultur og identitet	Lokal identitet, samarbeidsånd og tillit, optimisme, risikovilje, investeringslyst, interesse for å være med å utvikle stedet

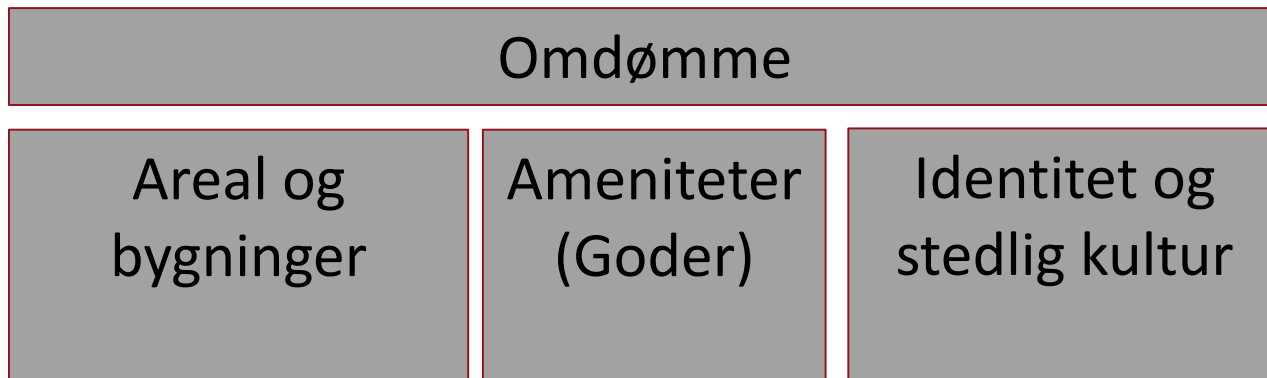
Hvordan skape attraktivitet?

Ulike attraktivitetsfaktorer og tiltak for ulike attraktivitetsdimensjoner: Bosted, Besøk og Bedrift

	Bosted	Besøk	Bedrift
Areal og bygninger	Boligtomter, arealer og boliger	Overnatting, hytter og hyttetomter	Næringsareal og næringsbygg
Ameniteter	Gode kommunale tjenester, fritidstilbud.	Attraksjoner og aktiviteter, kultur.	Gode transport-løsninger.
Omdømme	Omdømme som bosted	Omdømme for besøk, destinasjons-markedsføring	Omdømme som næringssted
Stedlig kultur og identitet	Lokal identitet, åpenhet, optimisme	Gjestfrihet, service.	Risikovilje og vilje til vekst, optimisme Innovasjonsevne

Det finnes mange faktorer som kan bety noe for attraktiviteten

Fire kategorier av attraktivitetsfaktorer

Må ha

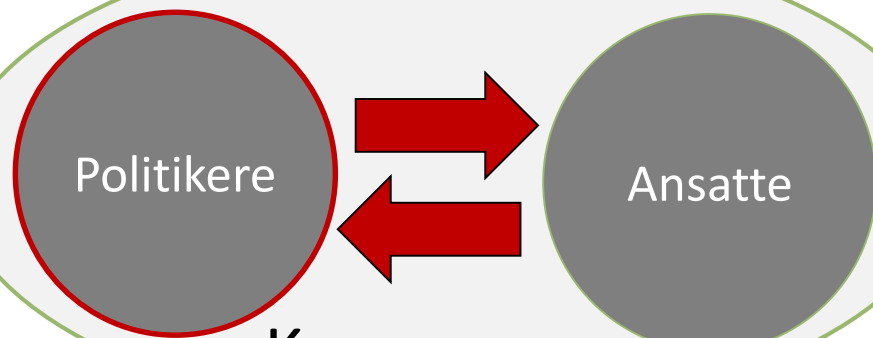
X-faktor

Hvordan skape attraktivitet?

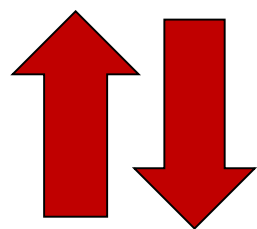
	Bosted	Besøk	Bedrift
Areal og bygninger	X X X	X X X	X X X
Ameniteter	X X X	X X X	X X X
Omdømme	X X X	X X X	X X X
Stedlig kultur og identitet	X X X	X X X	X X X

Hvordan skape en utviklings- og endringskultur? Hvordan mobilisere alle aktører til innsats for å øke attraktiviteten?

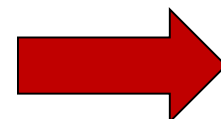
Tillitskart

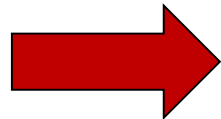
Kommunen

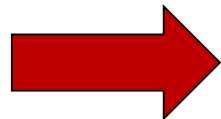
Næringslivet

MTNU

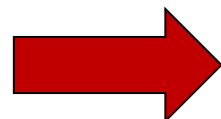
Fylkeskommunen

Nabokommuner

Besøkende

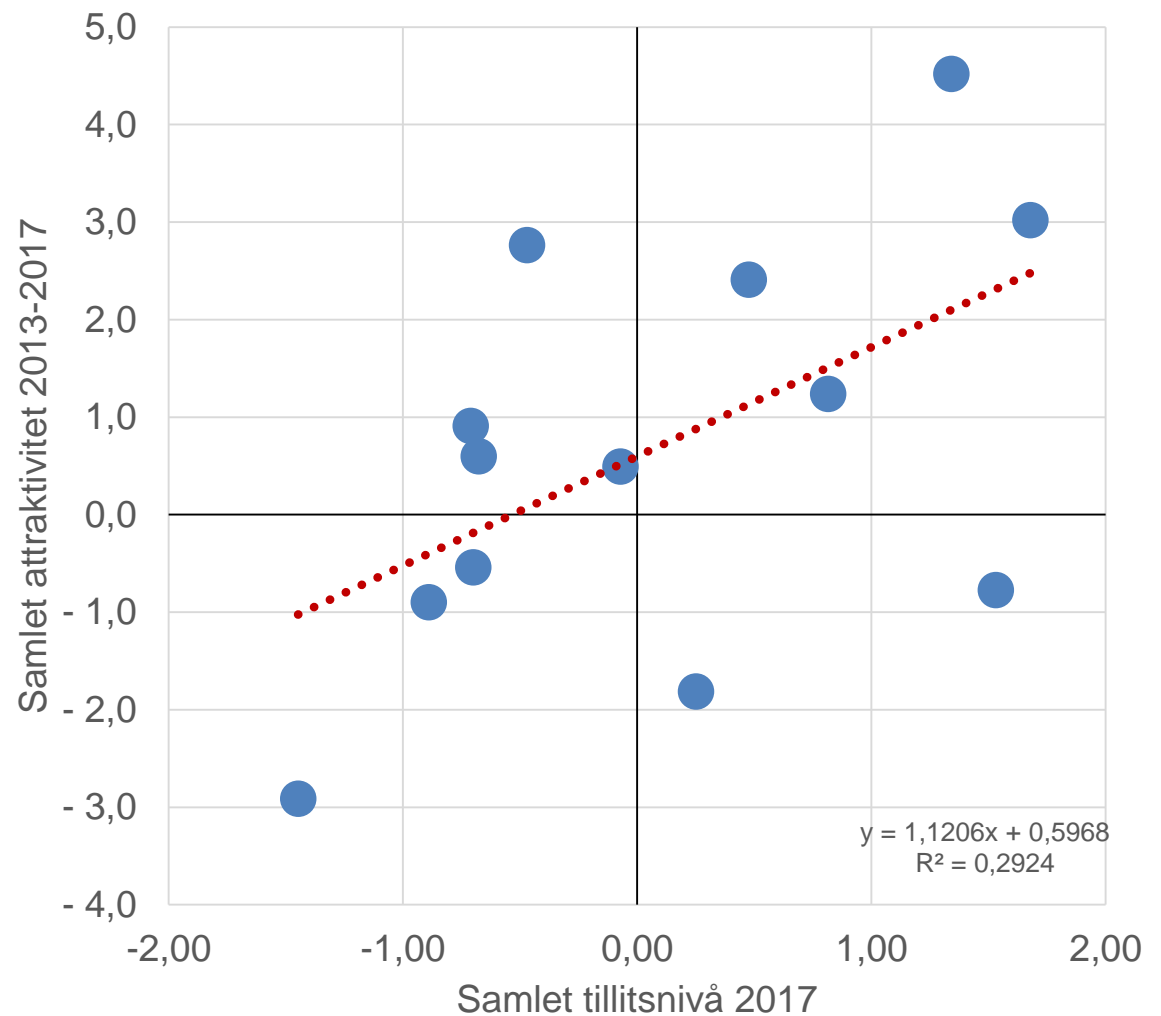

Frivillig sektor

Stedsidentitet

Optimisme

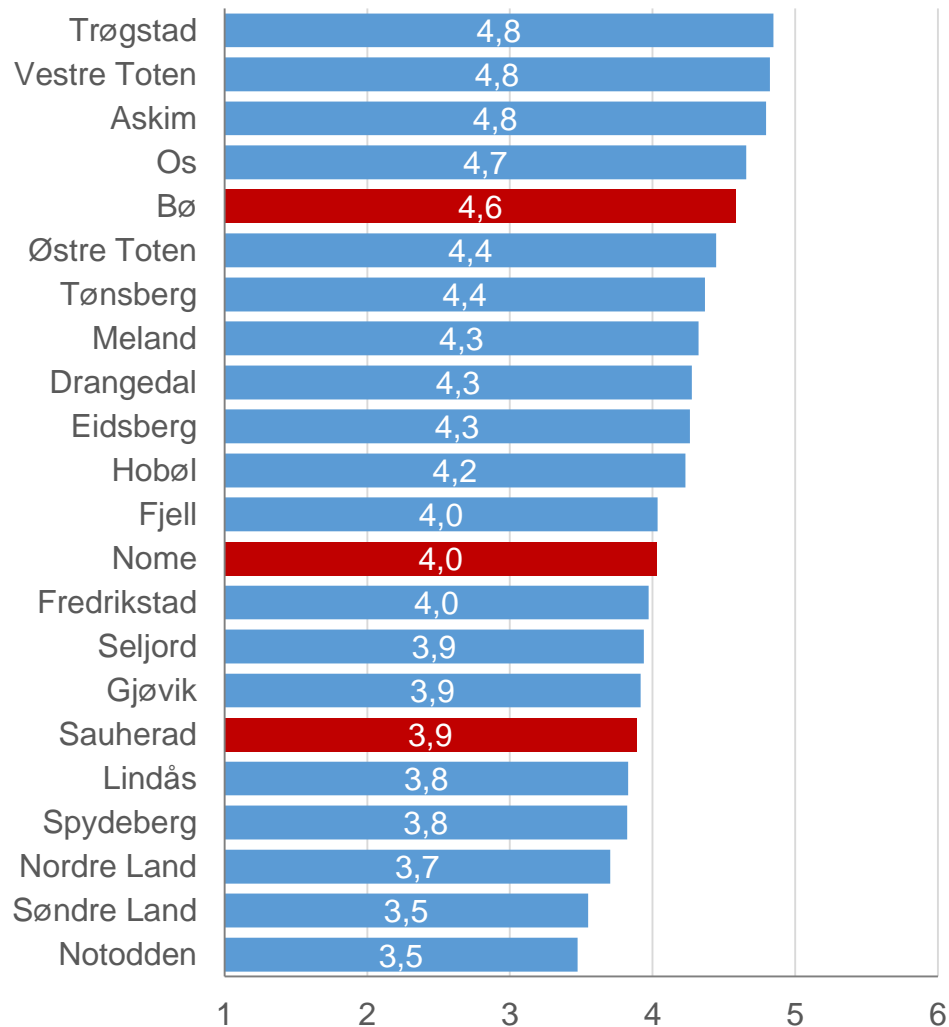

Kommuner med et høyt nivå av tillit er mer attraktive

Kommunen min er preget av høy tillit:

Høyt i Bø.

Litt under middels i Nome og Sauherad.

Gjennomsnittsscore: Kommunen min er preget av en høy grad av tillit.

Generelt har folk høy tillit til næringslivet og lavest tillit til politikere.

Bø har høy tillit til alle tre.

Sauherad har middels tillit til alle tre.

Nome har lav tillit til sine politikere.

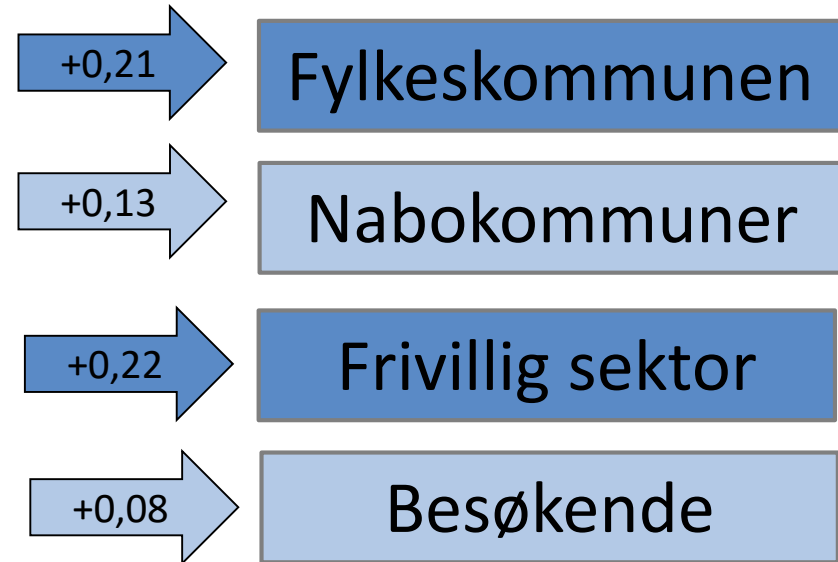
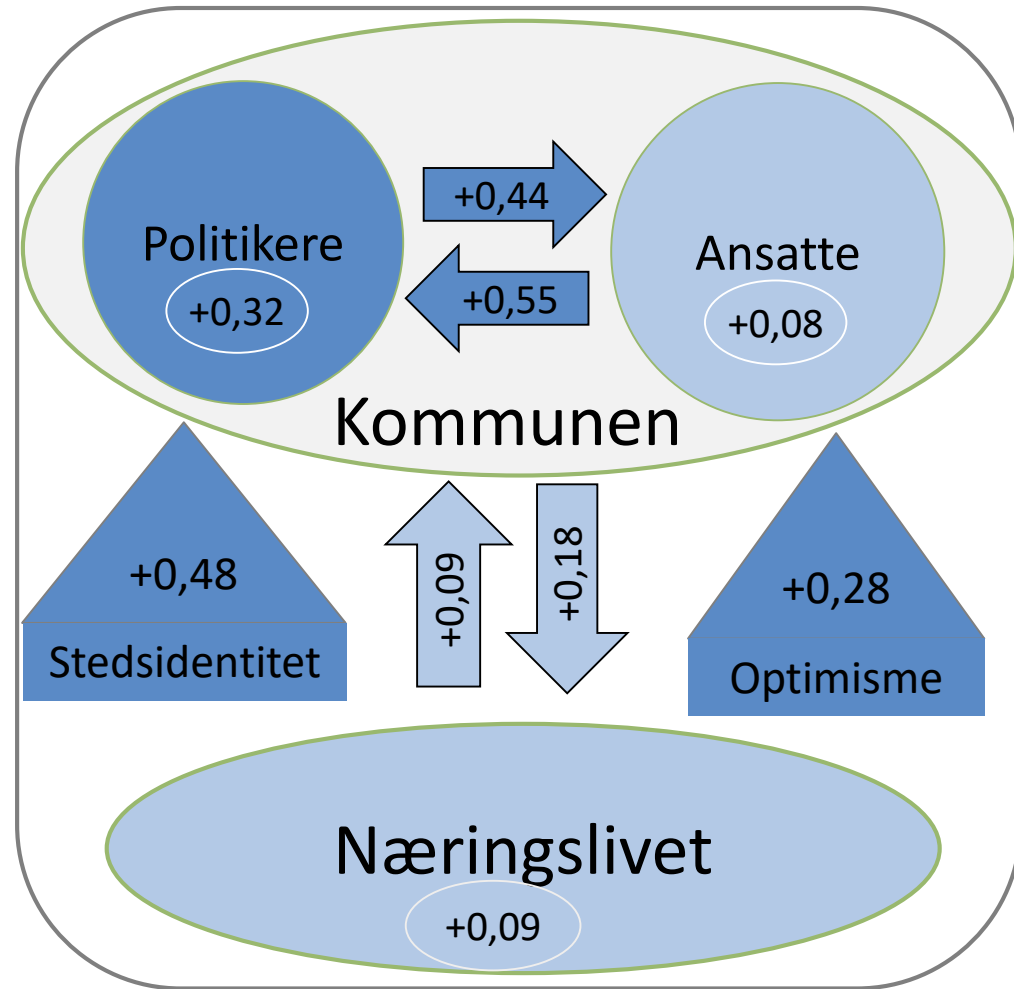
Kommune:	Jeg har høy tillit til:			Totalsum
	Bedriftslederne	Kommunens ansatte	Politikerne	
Vestre Toten	4,8	4,7	4,3	4,6
Bø	4,8	4,4	4,1	4,4
Østre Toten	4,7	4,4	4,2	4,4
Nordre Land	4,7	4,3	3,9	4,3
Fredrikstad	4,7	4,4	3,8	4,3
Sauherad	4,7	4,3	3,8	4,2
Nome	4,7	4,3	3,5	4,2
Søndre Land	4,5	4,0	3,6	4,0
Gjøvik	4,5	4,3	3,3	4,0
Totalsum	4,7	4,3	3,8	4,2

Spørsmål	Bø	Nome	Sauherad	Totalsum
Jeg har høy tillit til Midt-Telemark Næringsutvikling (MTNU)	4,5	4,3	4,7	4,5
Midt-Telemark Næringsutvikling er opptatt av næringsutvikling i min kommune	4,8	4,5	4,7	4,7
Midt-Telemark næringsutvikling har høy kompetanse	4,4	4,4	4,7	4,5
Midt-Telemark Næringsutvikling opptrer stort sett ryddig og ærlig	4,8	4,7	5,1	4,8
Totalsum	4,6	4,5	4,8	4,6

MTNU har høy tillit.

Noe lavere tillit fra kommunalt ansatte (4,2), kanskje fordi de kjenner mindre til virksomheten.

Tillitskart Bø kommune

Stort negativt avvik

Lite negativt avvik

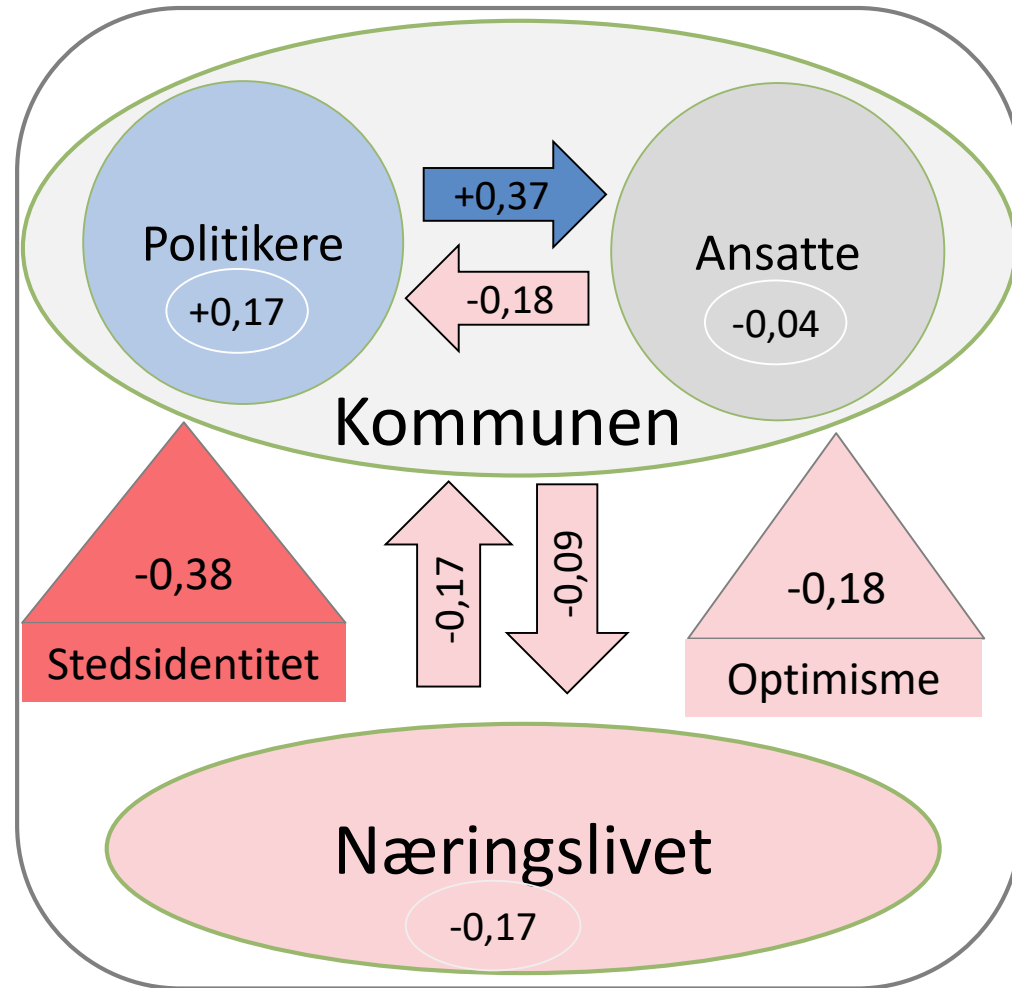
Gjennomsnittlig

Lite positivt avvik

Stort positivt avvik

Tillitskart

Sauherad kommune

Stort negativt avvik

Lite negativt avvik

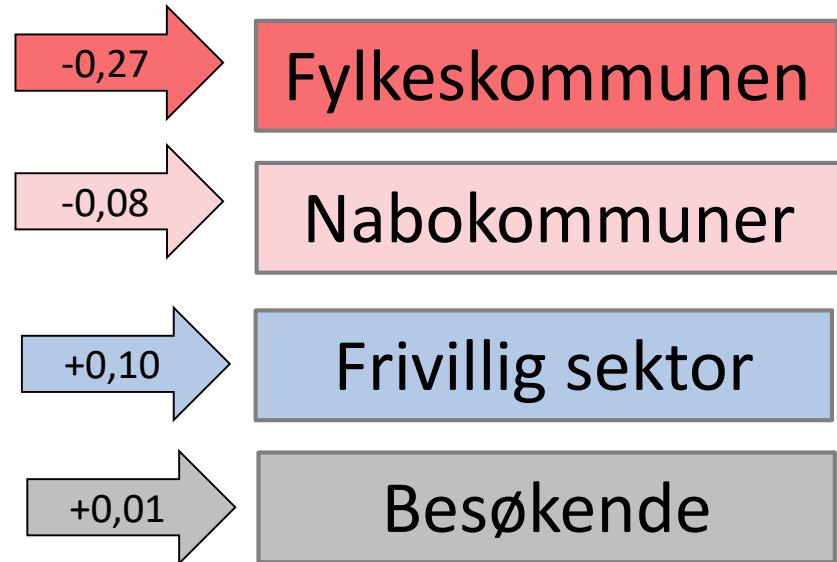
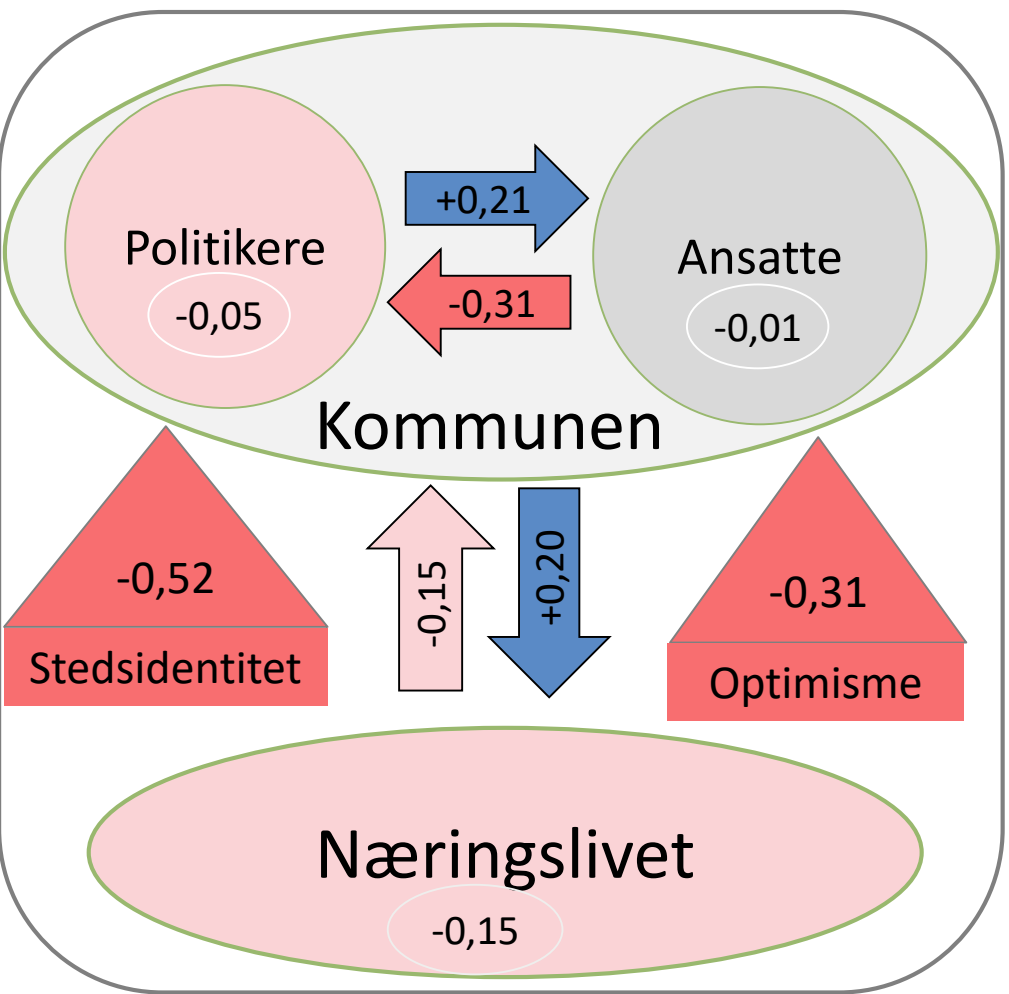
Gjennomsnittlig

Lite positivt avvik

Stort positivt avvik

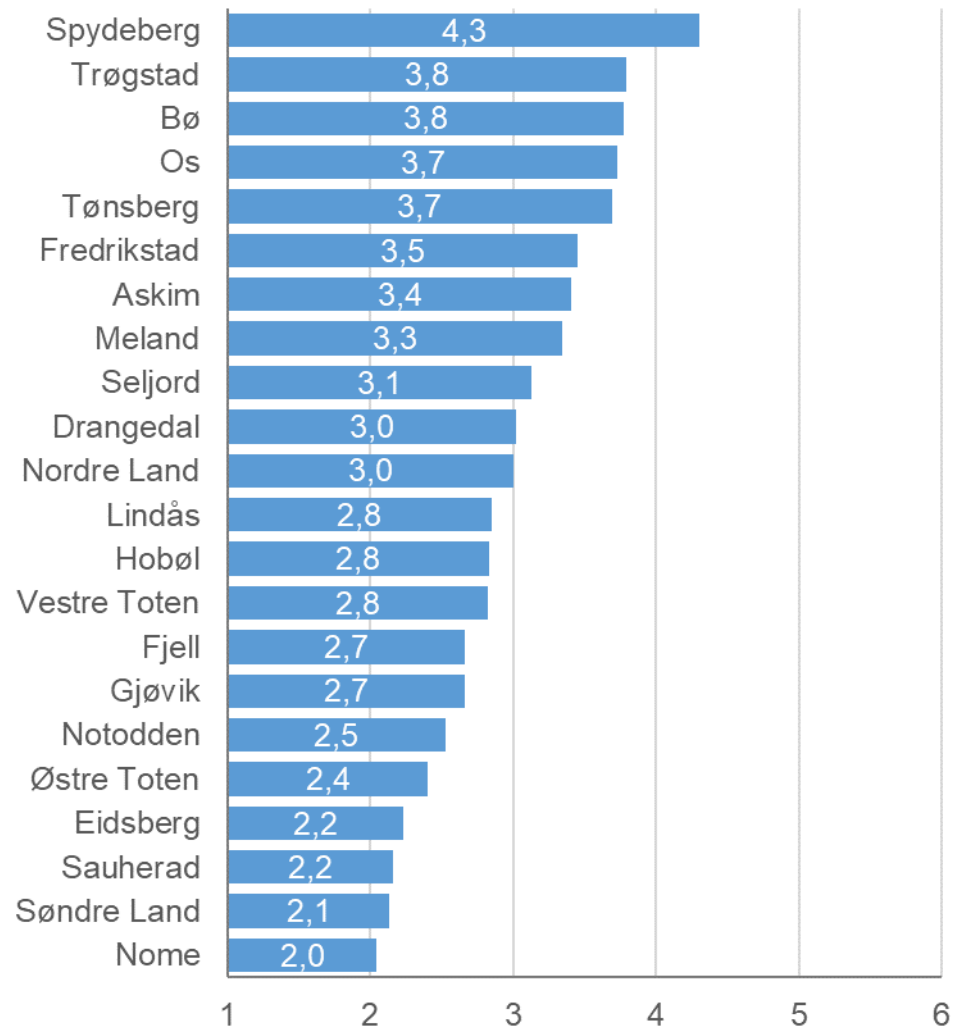
Tillitskart

Nome kommune

Stort negativt avvik Lite negativt avvik Gjennomsnittlig Lite positivt avvik Stort positivt avvik

Jeg opplever at det kan være en del usunn lokalpatriotisme og drakamper mellom ulike deler av kommunen.

Radetiketter										Søndre	Vestre	Østre
	Bø	Fjell	Fredrikst	Gjøvik	Lindås	Meland	Nome	Os	Sauherad	Land	Toten	Toten
Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige	0,03	-0,02	-0,11	-0,09	-0,14	0,17	0,22	-0,03	0,13	0,00	0,27	0,06
Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profit	0,16	0,15	-0,15	0,09	0,02	0,55	0,13	-0,27	-0,18	-0,27	-0,17	-0,42
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre	0,14	0,27	-0,07	-0,16	-0,22	-0,14	-0,14	-0,16	0,08	-0,17	0,48	0,39
Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen	0,43	-0,34	0,22	-0,24	-0,39	-0,26	-0,08	0,27	0,02	0,00	0,80	0,15
Flere turister og besøkende ville vært positivt for kommunen	0,07	-0,23	0,25	-0,04	-0,39	-0,30	0,02	0,16	0,28	0,38	0,07	0,04
Frivillige aktører i kommunen samarbeider godt med hverandre	0,25	-0,11	0,04	-0,48	-0,35	0,45	-0,15	0,20	0,16	0,03	0,46	0,09
Fylkeskommunen er opptatt av å skape en positiv utvikling i vår kommune	0,34	-0,30	0,34	-0,05	-0,29	-0,69	-0,49	0,17	0,09	0,34	0,70	0,27
Fylkeskommunen opptrer ærlig og redelig	0,05	-0,25	0,18	-0,04	-0,16	-0,33	-0,30	0,52	-0,07	0,04	0,43	0,32
Jeg er stolt av kommunen jeg representerer	0,36	0,00	0,17	-0,18	-0,18	0,31	-0,37	0,34	-0,34	-0,32	0,22	0,04
Jeg opplever at det kan være en del usunn patriotisme og drakamp mellom ulike bygdesentra/deler av kom	0,90	-0,22	0,57	-0,22	-0,04	0,47	-0,84	0,85	-0,72	-0,75	-0,06	-0,48
Jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen	0,25	-0,10	0,33	0,04	-0,31	-0,01	-0,24	0,13	-0,01	-0,17	0,18	0,04
Jeg tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen	-0,01	-0,21	0,12	-0,09	-0,12	0,12	-0,02	0,27	-0,24	-0,04	0,57	0,23
Jeg tror framtiden ser positiv ut for kommunen	0,38	0,13	0,21	-0,15	-0,04	0,26	-0,83	0,45	-0,12	-0,84	0,39	0,00
Kommunen min er preget av høy grad av tillit	0,49	-0,06	-0,13	-0,18	-0,27	0,22	-0,07	0,56	-0,21	-0,55	0,72	0,35
Kommunens ansatte er generelt dyktige	0,12	-0,01	0,01	0,08	-0,31	-0,04	0,10	0,19	-0,05	-0,15	0,23	0,17
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet	0,13	0,11	0,00	-0,18	-0,42	0,16	-0,08	0,23	0,10	-0,02	0,43	-0,02
Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige	-0,03	0,08	-0,03	-0,03	-0,19	0,19	0,16	0,40	-0,12	-0,43	0,18	0,09
Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling	0,11	0,35	-0,15	-0,07	-0,23	0,13	-0,32	0,44	-0,11	-0,24	0,16	-0,18
Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling	0,17	0,28	0,10	-0,15	-0,21	0,07	-0,38	0,38	-0,10	-0,46	0,33	-0,15
Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb	0,06	0,06	0,09	0,07	-0,57	-0,08	0,07	0,24	0,12	-0,03	0,29	0,13
Kompetansen av frivillige aktører i kommunen blir verdsatt og utnyttet	0,36	-0,15	0,01	-0,20	-0,41	0,08	0,26	0,08	-0,15	-0,06	0,30	0,30
Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet	0,12	0,00	-0,09	-0,10	-0,14	0,13	-0,03	-0,07	0,20	0,06	0,21	0,19
Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling	0,10	0,26	-0,04	-0,11	-0,07	0,02	-0,06	-0,21	0,07	-0,16	0,20	-0,17
Mange frivillige aktører har god forståelse for samfunnsutvikling	0,14	0,00	-0,13	-0,17	-0,41	0,31	0,25	0,02	0,07	0,14	0,22	0,05
Mange frivillige er opptatt av at deres innsats skal bidra positivt i lokalsamfunnet	0,16	-0,05	-0,09	-0,10	-0,34	0,31	0,08	-0,04	0,15	0,17	0,23	0,20
Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling	0,03	0,31	0,02	-0,40	-0,01	0,02	-0,29	0,50	-0,34	-0,64	0,33	0,01
Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet	-0,20	0,36	0,02	-0,25	-0,24	0,17	-0,37	0,67	-0,30	-0,42	0,14	-0,02
Politikerne har stor interesse for næringsutvikling	-0,17	0,40	-0,06	-0,24	-0,27	0,07	-0,30	0,52	-0,40	-0,22	0,49	-0,08
Politikerne i kommunen er generelt dyktige	0,37	0,06	-0,03	-0,49	0,07	0,15	-0,31	0,41	-0,19	-0,30	0,01	0,05
Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling	0,25	0,14	0,11	-0,32	0,04	0,11	-0,42	0,25	-0,29	-0,39	0,06	0,10
Politikerne i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns mål	0,53	0,00	-0,13	-0,72	0,00	0,06	-0,06	0,24	-0,10	0,10	0,10	0,32
Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser	0,49	-0,25	0,00	-0,50	-0,26	-0,18	-0,08	0,19	0,37	0,02	0,43	0,55
Vi burde samarbeide mer med nabokommunene	0,01	-0,03	0,14	0,11	-0,08	-0,01	-0,18	0,07	0,13	0,03	0,08	-0,12
Vi burde satse mer på å tiltrekke oss flere turister og besøkende til kommunen	0,08	-0,13	0,19	-0,20	-0,31	-0,26	0,00	0,21	0,34	0,33	0,04	-0,13
Vi gleder oss når det går bra i nabokommunene	0,26	0,13	-0,37	0,00	-0,14	0,01	0,03	-0,06	0,32	-0,09	0,34	0,01
Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen	0,26	0,35	-0,02	0,11	-0,01	-0,45	-0,05	-0,27	-0,13	-0,77	0,61	-0,05
Vi har generelt mange dyktige frivillige aktører i kommunen	0,23	0,00	-0,11	-0,21	-0,21	0,16	0,06	-0,02	0,06	0,06	0,05	0,18
Vi har mye å lære av fylkeskommunen	0,05	-0,38	0,07	-0,02	-0,23	-0,57	-0,04	0,07	-0,02	0,51	0,61	0,55
Totalsum	0,20	0,02	0,04	-0,15	-0,21	0,05	-0,13	0,20	-0,03	-0,15	0,29	0,07